

Lokalt avtal mellan Ekerö kommun och Stockholms läns landsting, avseende barn i behov av särskilt stöd.

Antaget 2014-04-22, giltigt till och med 2015.

Innehåll

1. Förord	4
2. Målgrupper	5
3. Mål för samverkan	5
4. Verksamheter som omfattas av avtalet	5
5. Avtal	5
6. Tre nivåer – basnivån, första linjen och specialistnivån	6
7. Att säkra barns rätt till särskilt stöd	7
8. Verksamheternas uppdrag och ansvarsområden	8
8.1 Socialtjänsten individ och familjeomsorg i Ekerö kommun	8
8.2 Skola / Resursteamet i Ekerö kommun	8
8.3 Förskola / Resursteam Ekerö Kommun	9
8.4 Barn och ungdomspsykiatri (BUP), Brommaplan	9
8.5 Barn och ungdomsmedicin (BUMM), Brommaplan	10
8.6 Habilitering & Hälsa, Habiliteringscenter Brommaplan	10
9. Organisation för samverkan	11
9.1 Uppdrag och ansvar	11
10. Tvister och avvikelserapportering	12
11. Uppföljning och revidering	12
12. Bilagor	12

Avtal för lokal BUS samverkan i Ekerö kommun 2014-2015

Anders Anagrius
Nämndansvarig
Barn och utbildning
Ekerö kommun

Johan Pehrsson
Socialchef
Ekerö kommun

Jan Ejderhamn
Sektionschef
Öppenvårdsverksamheten Barn och
Ungdoms Medicinsk Mottagning (BUMM),
Astrid Lindgrens Barnsjukhus

Karin Forler
Verksamhetschef, BUP
verksamhetsområde NV

Barbro Lagander
Verksamhetschef
Habilitering och Hälsa

1. Förord

Barn och unga i särskilt behov av stöd behöver ofta insatser från både kommun och landsting. För att rätten till stöd, vård och behandling snabbt ska tillgodoses krävs ofta samverkan mellan de båda huvudmännen. Det är av yttersta vikt att denna samverkan fungerar med barnets bästa som ledstjärna.

Samverkan mellan kommun och landsting sker och har så gjort under lång tid. Formen för samverkan är ofta spontan och bygger på personer som för tillfället är verksamma. Detta avtal syftar till att få samverkan tydliggjord och som en del av huvudmännens arbetsstruktur när barn är i behov av särskilt stöd från båda huvudmännen.

Detta avtal om samverkan har tagits fram gemensamt av representanter från landstinget i Stockholms län och Ekerö kommun. Innehållet utgår ifrån BUS-överenskommelsen 2012 som togs fram på uppdrag av KSL i Stockholms län. Avtalet gäller under 2014-2015.

Grundläggande utgångspunkter

Ekerö kommun och Landstinget i Stockholms län samverkar kring barn i behov av särskilt stöd utifrån följande utgångspunkter:

Barnkonventionen

- Varje barn ska respekteras och tillförsäkras de rättigheter som anges i Barnkonventionen utan åtskillnad av något slag (artikel 2).
- Barnets bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn (artikel 3 och 5).
- Barnet har rätt att uttrycka sin åsikt och få den respekterad (artikel 12).

Barnets och vårdarens inflytande:

- Barnet och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i besluten. Barnets och vårdnadshavarens erfarenheter, kunskaper och önskemål ska tas tillvara i valet av stödinsatser, vård- och behandlingsformer. Samtycke ska alltid efterstävas.

Helhetssyn på barnet

- Barnets behov ska ses i ett sammanhang där fysisk och psykisk hälsa, relationer, skolsituation, hemsituation, samt fritid ömsesidigt påverkar varandra. Insatserna ska utformas utifrån en helhetsbedömning av dessa områden.

2. Målgrupper

Barn upp till 18 års ålder som är i behov av särskilt stöd från kommun och landsting.

3. Mål för samverkan

Målen med BUS-samverkan har två inriktningsområden.

- 1) Att säkra att barn i särskilda behov utan dröjsmål, får adekvat stöd, vård eller behandling av bäst lämpad aktör och/ eller i samvekan av flera aktörer.
- 2) Att samverkan mellan huvudmännen sker under organiserade former utifrån de rutiner som fastslås i detta BUS-avtal.

4. Verksamheter som omfattas av avtalet

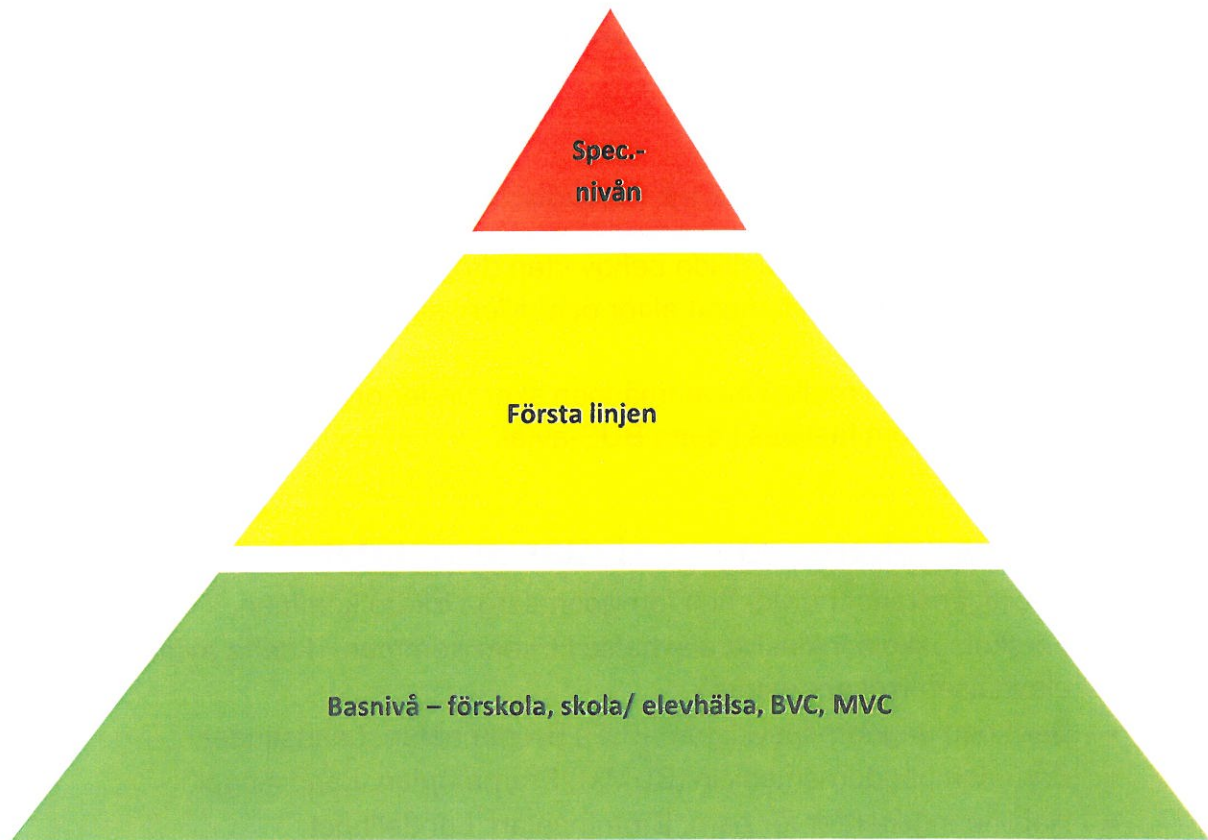
- Socialtjänstens Individ- och familjeomsorg i Ekerö kommun.
- Förskola, skola inklusive elevhälsa i Ekerö kommun. (I detta avtal kallas elevhälsan Resursteamet).
- Barn och ungdomspsykiatri (BUP) Brommaplan. Landstinget.
- Barn och ungdomsmedicin (BUMM) Brommaplan. Landstinget.
- Habiliteringscenter för barn, Brommaplan. Landstinget.

5. Avtal

Genom avtalet förbinder sig huvudmännen och respektive verksamheter:

- Att samverkan mellan verksamheter ska ske när barn är aktuella hos flera av aktörerna.
- Att verksamheterna avsätter tid och resurser till deltagande i samverkan.
- Att särskild individuell vårdplan (SIP) ska användas när det är tillämpligt.
- Att det ekonomiska ansvaret ska delas mellan kommun och landsting, enligt överenskommelser som regleras i lagstiftning, i fall då båda huvudmännen har ett behandlingsansvar.

6. Tre nivåer – basnivån, första linjen och specialistnivån

Aktörer som ger stöd, vård eller behandling till barn i särskilda behov kan beskrivas enligt följande:

Basnivån – utgörs av verksamheter som har alla samhällets barn som målgrupp, dvs; förskola, skola och elevhälsan, MVC och BVC. Barn som är i behov av särskilt stöd ska få huvuddelen av behoven tillgodosedda på basnivån, dvs genom insatser i vardagsmiljön. Det är viktigt att basnivån i sin organisation har tillgång till de resurser och kompetenser som krävs för att klara av att utreda barn behov av särskilt stöd.

Första linjen - utgörs av verksamheter vars målgrupp har en förhöjd risk att utveckla problem, dvs; socialtjänstens råd- och stödverksamhet, familjecentraler, ungdomsmottagning och i vissa fall barnhälsovård, och husläkarverksamhet (med barnspecialistmottagning). Första linjen utgör ett kompetensstöd för basnivån.

Specialistnivån – utgörs av verksamheter vars målgrupp har ett tydligt behov av vård, stöd eller behandling, dvs; socialtjänstens individ och familjeomsorg ,

socialtjänstens insatser till barn och ungdomar med funktionsnedsättning, barn- och ungdomsmedicin BUMM), barn- och ungdomshabiliteringen och barn och ungdomspsykiatri (BUP).

7. Att säkra barns rätt till särskilt stöd

Att säkerställa barns rätt till särskilt stöd förutsätter att behovet upptäcks, att behovets kartläggs eller bedöms samt att stöd, vård eller behandling därefter ges.

Barns behov av stöd upptäcks vanligtvis i dess vardagsmiljö, t ex förskola, skola eller i hemmiljö, dvs i basnivån. Behoven kan även upptäckas och identifieras av aktörer inom första linjen och aktörer inom specialistnivån.

Om barnets behov av särskilt stöd upptäcks eller visar sig i vardagsmiljön ska behoven först kartläggas eller bedömas av aktörerna på basnivån eller första linjen och lämpligt stöd ska sättas in i barnets vardagsmiljö. Kompetens från första linjen finns att tillgå för basnivån när de särskilda behoven ska kartläggas och bedömas.

Om barnets behov av särskilt stöd *inte* helt kan lösas av aktörerna på basnivån eller första linjen är det viktigt att aktörer på specialistnivån involveras för att kartlägga eller bedöma hur behoven bäst ska tillgodoses.

När barnets behov av särskilt stöd ska kartläggas eller bedömas behöver man få en helhetsbild av barnets situation och då krävs samverkan mellan de aktörer som känner barnet. Det arbetet underlättas genom samverkan. I detta skede är det viktigt att en aktör utses som huvudansvarig för att samordning sker. Bäst lämpad aktör för huvudansvaret avgörs ifrån fall till fall utifrån barnet och vårdnadshavares önskemål och behov samt av insatsernas karaktär.

När barnets behov av särskilt stöd är kartlagt eller bedömt ska adekvata stöd-, vård-, eller behandlingsinsatser ges. Dessa insatser kan ges av aktörer på basnivån, första linjen och/eller specialistnivån. Även i detta skede är det viktigt att en aktör utses som huvudansvarig för att samordning sker i de fall då flera aktörer är inblandade. För att säkerställa samverkan mellan huvudmännen samt för att öka delaktigheten och inflytandet från barn och vårdnadshavare används en **samordnad individuell plan**, se bilaga 2.

Den som arbetar inom socialtjänst och hälso-och sjukvård och som bedömer att en samordnad individuell plan behövs för att någon ska få sina behov tillgodosedda

måste starta ett arbete med det. Arbetet ska påbörjas utan dröjsmål, dvs inom några dagar. Rätten till individuell plan för samordnade insatser från kommun och lansting regleras i Socialtjänstlagen 2 kap.7§ samt Hälso och sjukvårdslagen (1982:763).

8. Verksamheternas uppdrag och ansvarsområden

En förutsättning för en fungerande samverkan är att samverkande parter har kunskap om varandras uppdrag och ansvar.

8.1 Socialtjänsten individ och familjeomsorg i Ekerö kommun

Socialtjänstens uppdrag är att i första hand rikta uppmärksamhet till alla *barn som far illa eller riskerar att fara illa* på grund av förhållanden i hemmet eller på grund av sitt eget beteende utifrån Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Definitioner av barn som far illa är: ett barn riskerar att fara illa och barnets personliga utveckling riskerar att skadas när det utsätts för fysisk eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller när den som vårdar barnet försummar att tillgodose barnets grundläggande fysiska eller psykiska behov.

Ett barn kan även riskera att fara illa genom eget beteende t.ex. missbruk, kriminalitet eller annat självdestruktivt beteende som utsätter dess hälsa eller utveckling för risker eller skada. Utgångspunkten för socialtjänstens ansvar är att det finns en social problematik.

Socialtjänstens uppdrag är även att ge stöd och service åt barn med fysiska, psykiska och begåvningsmässiga stora och varaktiga funktionshinder enligt Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kommunen är huvudman för samtliga former av stöd och service (med undantag för rådgivning och annat personligt stöd, vilket är en uppgift för landstinget).

Samtliga verksamheter som arbetar med barn har enligt socialtjänstlagen en anmälningsskyldighet till socialtjänsten vid misstanke att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Detta ger socialtjänsten en mycket central roll i samverkan kring barn som riskerar att fara illa.

8.2 Skola / Resursteamet i Ekerö kommun

Skolans uppdrag och ansvar är att skapa förutsättningar för alla elever att klara kunskapsmålen. Till stöd för detta uppdrag har skolan elevhälsan, vars uppdrag tydliggörs i skollagen. Elevhälsans övergripande uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande i syfte att skapa en trygg lärmiljö som ger förutsättningar för elevers utveckling och lärande.

Elevhälsan ska arbeta för att identifiera och undanröja hinder för elevers lärande och utveckling. Konkreta exempel på förebyggande insatser är tidig upptäckt med påföljande insatser då elever uppvisar; normbrytande beteenden, sen ankomst, läs- och skrivsvårigheter, kamratproblem, svårigheter att hantera misslyckanden, bristande motivation eller fokusering.

Exempel på hälsofrämjande insatser är att stärka skolan som lärmiljö respektive omsorgsmiljö, arbeta med organisationsklimat och vara ett ledningsstöd i värdegrundsfrågor. Elevhälsan ska vara skolans (rektors) hjälp vid utredningar om elevers behov av särskilt stöd i skolan. Sådana utredningar består av en pedagogisk, skolsocial-, och en psykologisk del. En psykologutredning kan bestå av många olika tester och kartläggningar som skolpsykologen beslutar om. Vid misstanke om begåvningshandikapp görs en så kallad skolformsutredning. Elevhälsans medicinska insatser styrs av ett så kallat basprogram som utformas på lokal nivå i kommunen samt det nationella vaccinationsprogrammet.

Inriktningen på elevhälsans uppdrag har förändrats från ett patogent och medicinskt perspektiv till ett salutogent och hälsofrämjande. Det innebär en förskjutning av elevhälsans insatser och resurser till ett mer främjande och förebyggande arbete.

8.3 Förskola / Resursteam Ekerö Kommun

Förskolans uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska barnens utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar främjas.

Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de utvecklas så långt som möjligt. Ekerö kommun erbjuder alla förskolor och pedagogisk omsorg (familjedaghem) tillgång till resursteamets specialkompetens i form av handledning kring barn i behov av särskilt stöd. Det är förskolechefen som ansvar för att varje barn får det stöd som behövs.

8.4 Barn och ungdomspsykiatri (BUP), Brommaplan

BUP är en psykiatrisk specialistmottagning för barn och ungdomar i åldern 0-17 år, bemannad med psykologer, socionomer, läkare och sjuksköterskor som är specialister inom barn och ungdomspsykiatri.

BUPs uppdrag är att erbjuda behandling till barn som på grund av psykiatriska diagnoser är funktionsnedsatta över tid och som ger nedsatt förmåga att klara sin vardag. BUP har även ett uppdrag att vara konsult till verksamheter på basnivån i frågor som rör barn och ungas psykiska hälsa.

BUPs målgrupp är begränsad till barn och unga med *psykiatriska* problem. Barnets behov av stöd ska vara av sådan omfattning och intensitet att den kräver specialistresurser och att hjälpinsatser vid mödra- och barnhälsovård, husläkare, barnomsorg, skola, socialtjänst, ungdomsmottagning och barnläkare i öppenvård inte är tillräckliga.

BUP Brommaplan har ett utredningsansvar för barn med neuropsykiatriska problem (ADHD, ADD, Asperbergers syndrom, Tourettes syndrom, Tvångssyndrom OCD), som delas med BUMM Brommaplan.

8.5 Barn och ungdomsmedicin (BUMM), Brommaplan

BUMM är en medicinsk specialistmottagning för barn och ungdomar i åldrarna 0-17 år, bemannad med barnläkare och barnsjuksköterskor.

BUMMs uppdrag är att utreda och behandla barn med; neuropsykiatriska problem, företrädesvis ADHD och ADD, astma och allergier, fetma, enures och urinvägsproblem, mag- och tarmsjukdomar, psykosomatiska sjukdomar och endokrina problem. I vissa fall akuta infektioner. BUMM Brommaplan delar utredningsansvaret för barn med neuropsykiatriska problem med BUP Brommaplan. BUMM tar emot barn efter remisser från BVC, vårdcentraler, barnsjukhus eller skolläkare.

8.6 Habilitering & Hälsa, Habiliteringscenter Brommaplan

Habiliteringscenter Brommaplan är en verksamhet inom landstinget för barn upp till 15 år med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar. Det kan exempelvis vara barn och unga med utvecklingsstörning, autismspektrumstörning, rörelsenedsättning eller flerfunktionsnedsättningar. I habiliteringens uppdrag ingår att informera och utbilda om funktionsnedsättningen.

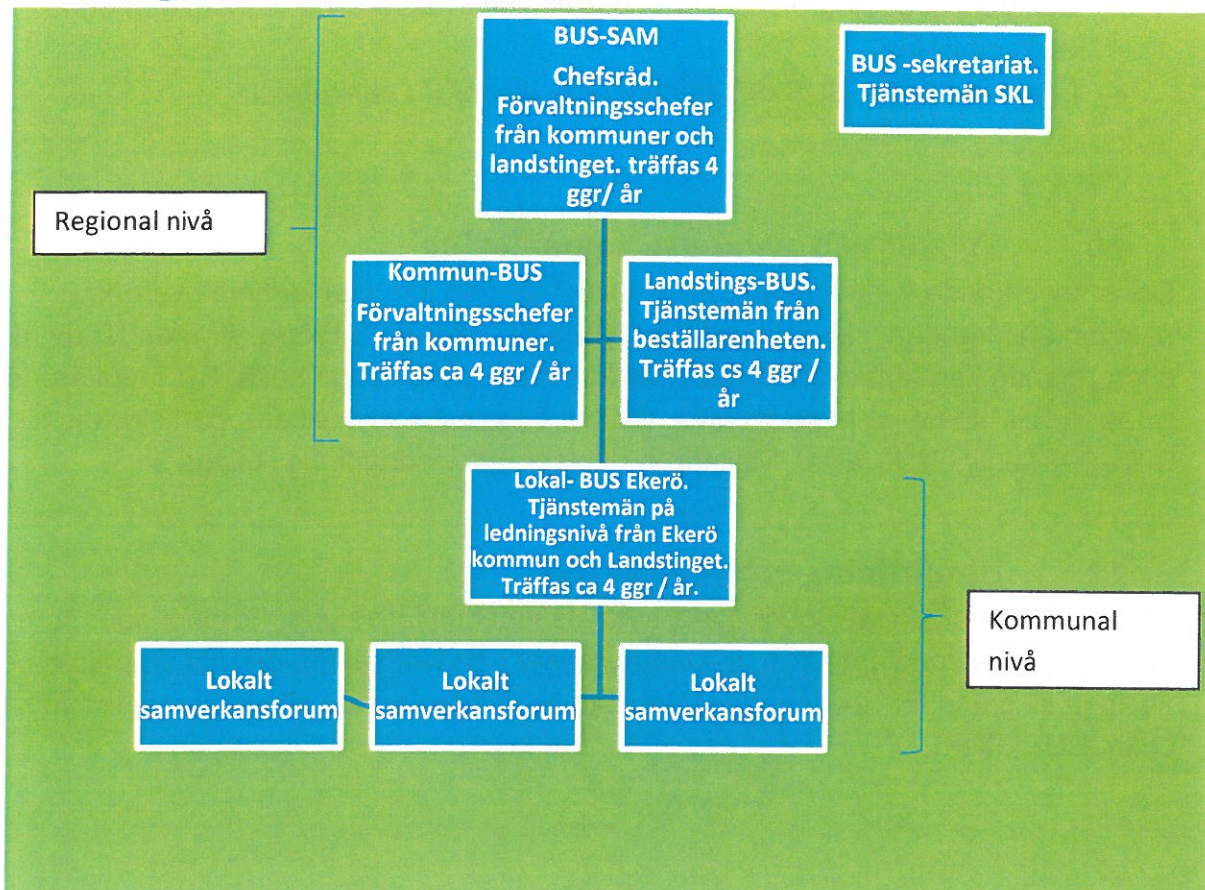
Habiliteringscenter ger även konsultation till anhöriga och personal i förskola och skola. Habiliteringsinsatserna kan vara råd, stöd och behandling samt förskrivning och utprovning av hjälpmedel. De syftar till att förebygga och minska de svårigheter som funktionsnedsättningen kan medföra i det dagliga livet för barnet. För barn över 16 år finns Habiliteringscenter Stockholm för unga och vuxna.

Barn med autismspektrumstörning (AST) utan utvecklingsstörning eller AST med lindrig utvecklingsstörning har kontakt med Autismcenter för små barn och Autismcenter för barn och ungdom.

Inom Habilitering och Hälsa finns Aspergercenter som är ett stöd – och kunskapscenter för barn och ungdomar i åldern 7-17 år med Aspergers syndrom eller annan diagnos inom autismspektrum med normalbegåvning och deras anhöriga. Habiliteringscenter Brommaplan kan vid behov ge ett kompletterande psykosocialt stöd till föräldrar som har kontakt med Aspergercenter. ADHD-center är ett stöd- och

kunskapscenter för barn och ungdomar med ADHD och deras anhöriga inom Habilitering & Hälsa.

9. Organisation för samverkan

9.1 Uppdrag och ansvar

Lokal-BUS Ekerö består av Ekerö kommuns nämndansvarig för barn- och utbildningsnämnden, socialchef samt chefer för de verksamheter som omfattas av detta avtal. Sammankallande till mötena är Ekerö kommuns nämndansvarig för barn- och utbildning.

Lokal-BUS ansvarar för att:

- Identifiera och undanröja hinder för samvekan.
- Följa upp eventuella avvikelserapporter.
- Sammanställa relevant statistik över samverkansärenden.
- Överföra kunskaper om varandras verksamheter och lagstiftning samt informera om förändringar som kan ske inom den egna verksamheten.
- Säkerställa struktur, rutiner och arbetssätt i BUS-arbetet inom sin egen verksamhet.

De lokala samverkansforum består av olika aktörer (se bilaga 4) och de ansvarar för:

- Utifrån sin specifika målgrupp samverka i individärenden.
- När det är tillämpligt använda SIP som stöd i samverkan.
- Utvärdera ifall insatserna har haft önskad effekt med berörda barn som utgångspunkt.
- Säkerställa strukturer, rutiner och arbetssätt i BUS-arbetet inom den egna verksamheten.
- Informera Lokal-BUS om identifierade hinder för samverkan.

10. Tvister och avvikelserapportering

Om samverkande verksamheter eller huvudmännen inte kan komma överens i samverkansärenden, ska ärendet först lyftas till Lokal-BUS Ekerö. Är ärendet av mer övergripande karaktär eller att man inte kan finna en lösning i Lokal-BUS ska ärendet lyftas till BUS-SAM på regional nivå. Vid behov kan en avvikelserapport skickas till BUS-SAM enligt BUS avtal. Mall för avvikelserapportering finns i bilaga 3.

11. Uppföljning och revidering

Inför varje avslutad avtalsperiod ska avtalets innehåll följas upp. Förändringar som rör deltagande verksamheter, ansvarspersoner och verksamheters uppdrag kommer att ligga till grund för revideringen. Uppföljning och revidering av avtalet genomförs i Lokal-BUS Ekerö.

12. Bilagor

- 1) SIP – Manual
- 2) SIP-plan
- 3) Avvikelserapport mall
- 4) Lokala forum för samverkan